

Phragmipedium
FRITZ SCHOMBURG

**Pieni ja pippurinen
rouva Besseae
kesytti vuorten erakon**

Kohutun *Phragmipedium kovachii*in risteymistä kukki ensin *P. Haley Decker* (*kovachii* × *Saint Ouen*). Toiseksi kiri pari päivää myöhemmin *P. Fritz Schomburg* (*kovachii* × *besseae*).

Näyttelyssämme 2013 Currinin avustajaksi nimetty Sari näytti minulle pudonnutta kukkaa. *P. kovachii*in hieman kolhot piirteet olivat selvästi havaittavissa, mutta kukka oli tasasuhtaisen kaunis ja sen pinta kuin himmeästi hohtavaa samettia. Currinin Franz huikkasi sille nimeksi *P. Fritz Schomburg*. Rohkais-tuin ostamaan risteymän Ecuageneralta näyttelyssämme 2015.

P. kovachii kasvaa 1600–2100 metrin korkeudella Perun pohjoisosassa Ama-

zonasin ja San Martínin sumumetsissä. *P. besseae* löysi Marie Shelbyn puutarhalle Ms. Elizabeth Locke Besse 13.7.81 San Martínin Tarapotosta Yurimaguaan johtavan tien viereiseltä märaltä ja puolivarjoiselta graniittikalliolta 1100 metrin korkeudella. Risteyttäjiä kiinnostaa voimakkaan värin lisäksi lajin monikukkaisuus: jopa kuusi kukkaa, ei kuitenkaan samanaikaisesti. Risteymän nimikokseen saanut Fritz Schomburg oli avainasemassa *P. kovachii*in siementaimien viljelyssä.

Kasvatus

Istutin paljasjuurisen kasvin itselleni tuttuun tapaan: muoviruukun pohjalle hiilenpaloja, niiden päälle kasvi, jonka juurten ympärille kiedo-in elävää rahkasammalta. Isompikin kasvi pysyy pystyssä kun ankkuroi sen ruukun reunasta

toiseen ulottuvalla tukikepillä sopivasti juurten päältä. Suojaruukun pohjalla on aina vettä, johon lisään myös miettoa ravinnetta. Silloin tällöin huuhtelen juuriston vesihanan alla. Sammal kasvaa ja luovuttaa kosteutta kasvin juurille. Talvet kasvi on ikkunalla, kesät melko varhaisesta ensin kuistilla, sitten ulkona myöhään syksyyn palaten kuistin kautta sisätiloihin.

Lokakuun 2018 alussa huomasin kukintovarren, joka kasvoi hitaasti. Nuput kasvoivat ikkunaan päin, mutta päivien lyhentyessä ne kääntyivät lasikon valoa kohti. Ensimmäinen kukista irtosi viiden päivän ikäisenä kiinnityskohdastaan vielä täysin elinvoimaisen näköisenä, toinen oli useita päiviä pitkäikäisempi.

*P. kovachii*in jalostus ja risteyttäminen on vielä uutta, joten on täysin arpapeliä, minkälainen risteymästä tulee. Myöhemmin jalostukseen valitaan parhaiten onnistuneet yksilöt. Kasvini kukan muodossa *P. besseae* on selvästi voitolla, ehkä se on ollut Ecuadorin Limonista löytynyt 'Limon'. Ja mikä parasta, oikulliseksi havaittu *P. kovachii* käyttäytyy tässä risteymässä herrasmiehen tavoin. Risteymän 2007 rekisteröineen perulaisen Piping Rock Orchidsin omistaja A. Manrique sai ensimmäisenä luvan kerätä luonnosta *P. kovachii*ita.

Kotona ei yleensä pystytä järjestämään viileässä viihtyville kasveille erityisoloja. Amerikan orkideayhdistyksen AOS Bulletinin numerossa Nov. 2007 on Glen Deckerin artikkeli *P. kovachii*in ja sen risteymien kasvatuksesta. *Kun orkideat tarvitsevat viileämpiä oloja, ei päivälämmöllä ole suurta merkitystä. Sen sijaan lämmön aleneminen yöksi on tärkeää. Ellei tämä ole mahdollista on valon voimakkuutta vähennettävä. Mikäli viileän kasvit ovat suosituksia lämpimämmässä sekä runsaassa valossa, ne eivät voi menestyä.*

Teksti ja kuvat OILI PENTINSAARI

LUE LISÄÄ

www.aos.org/AOS/media/Content-Images/PDFs/Phrag_kovachii.pdf
www.slipperorchids.info/phragdatasheets/besseae/index.html